

Verksamhet

Föglö jaktvårdsförening
Granboda skjutbana

Ärende

Ansökan avser revidering av villkor i miljötillstånd för skjutbana på Granboda, Föglö.

Verksamheten är miljögranskningspliktig enligt 3 mom. 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd. Sökanden har dock valt att fortsätta med miljötillstånd enligt 10 § 2 mom. i miljöskyddslagen.

Beslut

Miljötillstånd

ÅMHM reviderar villkoren i miljötillståndet för skjutbana på fastighet Skjutbanan 1:18, med registernummer 62-409-1-18, belägen i Granboda by, Föglö.

Giltighet

Detta tillstånd gäller tillsvidare och ersätter i sin helhet tidigare tillstånd MPN-03-61.

Tillståndsinnehavaren ska inkomma med en ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkor senast 31.12.2027. Om ansökan om revidering av tillståndsvillkor inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 21 § 2 mom. punkt e) miljöskyddslagen.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor och föreskrifter utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning, MKB, i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB.

Villkor och föreskrifter

Tillståndsinnehavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen:

1. Tillståndsinnehavaren är ansvarig för att verksamheten inte förorsakar skada eller olägenhet för miljön. Tillståndsinnehavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt då verksamhet enligt detta tillstånd utförs.
4 & 4a §§ miljöskyddslagen
2. Tillståndsinnehavaren ska utse en ansvarig person som ansvarar för skötsel, underhåll och journalföring så att miljötillståndet följs. Personens namn och kontaktuppgifter ska meddelas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Vid byte av ansvarig person ska uppgifterna uppdateras.
7 § miljöskyddslagen

3. Det buller som verksamheten alstrar får som riktvärde utomhus vid fast bostads eller fritidshus fasad inte överstiga 60 dB LAI_{max}, dvs. i form av den A-vägda högsta ljudnivån definierad med impulstidkonstanten (LAI_{max}).

Tillståndsinnehavaren ska vid behov efter anmodan av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet utföra mätning av bullernivån.

Tillståndsinnehavaren ska vid behov vidta bullerdämpande åtgärder för att säkerställa att ovan angivna riktvärde inte överskrids. Innan åtgärder i nämnda syfte vidtas ska en plan för åtgärden/-erna tas fram i samråd med Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

24 § punkt a) miljöskyddslagen

4. Tillståndsinnehavaren ska genom anslag vid skjutbanan informera allmänheten om vilka dagar och tider banan håller öppet samt om kontaktuppgifter till tillståndsinnehavaren eller dennes representant.
24 § punkt c) miljöskyddslagen
5. Skjutbanan får användas för skytte endast under följande tider:
  - 5.1. Tre valfria vardagar per vecka, undantaget dag före helgdag,
kl. 10:00 – 21:00
  - 5.2. Lördag samt dag före helgdag,
kl. 10.00 - 18.00
  - 5.3. Fyra valfria söndagar per år,
kl. 10.00 - 18.0024 § punkt a) miljöskyddslagen
6. Tillståndsinnehavaren ansvarar för att skytte ej förekommer utöver anslagna tider i villkor fyra.
24 § punkt a) miljöskyddslagen
7. Användningen av blyad ammunition inom skjutbaneområdet ska vara så liten som möjligt. Vid användning av blykulor ska i första hand helmantlade kulor användas om inte särskilda omständigheter förutsätter annat.

Blykulor ska samlas upp i skjutvallar och kulfång eller på annat sätt så att de kan tas om hand på ett sådant sätt att miljöförorening förhindras.

Blyhagel får inte användas vid skytte över vatten- eller våtmarksområde. Vid hagelskytte ska företrädesvis ammunition med blyfria hagel användas.

Blyhagel får användas i vissa fall om det med hänsyn till syftet eller säkerheten vid användningen inte finns något godtagbart blyfritt alternativ.
Detta gäller vid:

  - provskjutning
  - jaktstigskytte
  - prov för jägarexamen för godkänd provledare
  - tävlingsskytte i sportskyttegrenarna trap, skeet och sporting, om Internationella sportskyttefederationens regler inte tillåter användning av blyfri ammunition i dessa grenar.

5 §, 24 § punkt a) miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § vattenlagen

8. Skjutvallen ska provtas för att fastställa blyhalten samt halterna koppar, nickel och zink samt pH i syfte att därigenom kunna utföra en relevant riskbedömning och bedöma behov av sanering eller andra åtgärder för att minska risk för miljöpåverkan.

Skjutvallens faktiska metallhalter ska vara utredda senast inför ansökan om revidering av tillståndsvillkor år 2026. Utredningen ska även innehålla en utvärdering av saneringsbehov samt förslag på möjliga åtgärder och tillvägagångssätt.

En kartering och utvärdering av hagelskyttets påverkan ska också göras inför nästa revidering. Situationsplaner/kartmaterial som utvisar skjutplatser, skottriktningar och zoner var blyhagel förväntas ha ackumulerats ska tas fram. Mängden bly som spridits under verksamhetstiden ska uppskattas.

Skjutbaneområdets hydrologiska förhållanden (avrinning från området samt förekomst av vattenansamlingar/kärr) ska redovisas i samband med undersökning av metallhalter.

24 § e punkten och 26 § miljöskyddslagen

9. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen om renhållning (1981:3) och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Följande prioritetsordning ska iaktas för hantering av det avfall som uppstår i verksamheten:
  - förebyggande,
  - förberedelse för återanvändning,
  - materialåtervinning,
  - annan återvinning såsom exempelvis energiåtervinning samt
  - bortskaffande.

Allt avfall och farligt avfall ska separeras och hållas åtskilda samt förvaras i märkta och för ändamålet avsedda kärl.

Avfall av typen tomhylsor ska tillvaratas skilt och företrädesvis återvinnas.

24 § b punkten miljöskyddslagen, 8a - 9 §§ och 13 § renhållningslagen

10. För kontroll av verksamhetens miljökonsekvenser ska en driftsjournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:

- Antal dagar som banan enligt villkor 5 använts för skytteverksamhet.
- Uppgifter om den ammunition som använts däribland typ av ammunition, antal skott samt total mängd bly.
- Avfallshantering enligt villkor 9 (redovisande typ, mängd och mottagare).
- Eventuella saneringsåtgärder som genomförts.
- Andra åtgärder som vidtagits för minskande av verksamhetens negativa miljöpåverkan.

Journalen ska bevaras 10 år vid anläggningen och på begäran visas vid inspektion eller tillställas Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet på begäran.

26 § miljöskyddslagen

11. Tillståndsinnehavaren ska utan dröjsmål anmäla betydande förändringar i verksamheten till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Vid avslutande av verksamheten ska meddelande om avveckling göras till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, varvid myndigheten kan utfärda närmare föreskrifter om avveckling.

24 § punkt d) och 34 § miljöskyddslagen

Beslutsmotiveringar

Verksamheterna och dess placering

Föglö jaktvårdsförening ansöker om revidering av villkor i enlighet med sitt miljötillstånd MPN-03-61. Villkoren i miljötillståndet revideras med stöd av 22 § miljöskyddslagen och föreskrivs i enlighet med miljöskyddslagens 24 och 26 §§.

Verksamheten bedrivs vid Granboda skjutbana och är belägen på fastighet Skjutbanan 1:18, med registernummer 62-409-1-18.

Processuella motiveringar

Enligt punkt a i 58 § miljöskyddslagen fortgår giltiga tillstånd som är givna enligt landskapslagen (2001:30) om miljöskydd och miljötillstånd

den tid som tillståndet gäller. Föglö jaktvårdsförenings tillstånd gäller tillsvidare.

Verksamheten är numera miljögranskningspliktig men sökanden har valt att fortsätta med miljötillstånd i enlighet med 2 mom. 10 § miljöskyddslagen. Enligt taxa för ÅMHM debiteras dock avgift för miljögranskning.

Detaljerade innehållsmotiveringar

Verksamhetens två betydande miljöaspekter är det buller som verksamheten alstrar och spridning av ammunitionsrester. Skottbuller ger vanligtvis upphov till mycket höga ljudtrycksnivåer nära källan och skottljudet har karaktären av enskilda impulser med mycket kort varaktighet (< 1 sek) som ofta uppstår oregelbundet och i olika omfattning med hänsyn till den aktuella skjutverksamheten. Användning av ammunition innehållande bly medför spridning av bly i naturen. Bly kan omvandlas till olika blyföreningar vilka vid låga pH-värden är lösliga i vatten. Frigjorda blyjoner kan spridas i vatten och tas upp av växter, djur och människor. Bly kan också lösas upp i den sura miljön i magsäcken. Om djur får i sig bly kan det lösas upp i kroppen och orsaka förgiftning. Vid användning av blykulor kan spridningseffekter begränsas genom exempelvis kulfång och skjutvallar där sanden kan renas från bly. Myndigheten har därför funnit skäl att reglera dessa saker närmare i villkor.

Villkor 1 klargör tillståndsinnehavarens lagstadgade ansvar för den effekt som kan uppstå på miljön vid bedrivande av verksamheten. Villkoret klargör också en skyldighet att tillämpa bästa tillgängliga teknik för att minska risk för negativ miljöpåverkan. Villkoret baserar sig på de allmänna kravbestämmelserna i miljöskyddslagens 4 §.

Villkor 2 tillgoser att tillståndsinnehavaren alltid har en ansvarig person som bistår med kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och det förebyggande arbetet som föreskrivs i 7 § miljöskyddslagen.

Verksamheten förorsakar viss miljöförorening i form av buller, vilket klassas som utsläpp till luft. I syfte att förebygga och begränsa utsläpp i form av buller har i villkor 3 reglerats maximal tillåten ljudnivå för skytteverksamheten. Riktvärdet i villkor 3 motsvarar riktvärden för andra liknande verksamheter på Åland och

utgår från den meteorologiska situation som ger de högsta värdena. Villkoret ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen.

I syfte att upplysa allmänheten om verksamhetstider och ange kontaktuppgifter till ansvarsperson ges villkor 4 med stöd av 24 § c och e punkterna miljöskyddslagen.

Skytte ger upphov till skottbuller, vilket är en av de största negativa miljöaspekterna av verksamheten. Buller från skytte med kulvapen från sk. skjuthus går i viss mån att begränsa med konstruktioner av ljuddämpande material. Skeetskytte (hagelskytte) däremot är svårt att begränsa, särskilt med fasta konstruktioner. Ljudutbredningen från hagelskytte är riktad i skottriktningen, vilken i sin tur är upp i luften och över en stor horisontell sektor. Ljudutbredningen sker därför över ett stort område och avstånd. I den mån verksamheten inte går att förebygga måste den begränsas så att den inte leder till olägenhet. Myndigheten reglerar i villkor 5 verksamhetstiderna i enlighet med 24 § a punkten i miljöskyddslagen.

Det är upp till verksamhetsutövaren att internt fördela tider för de olika skytteslag som sker på skjutbanan. Verksamhetsutövaren behöver dock planera skyttet inom ramen för de tider som anges i villkor 5 så att villkor 2 också beaktas och bedöma risk för bullerstörning för de olika skytteslagen. För att minimera olägenhet och uppnå förutsägbarhet anger villkor 6 att skytte inte ska förekomma under andra tider än de i villkor 4 anslagna tiderna, i enlighet med 24 § a punkten miljöskyddslagen.

Vid skytte med kulgevär används kulor med bly, ca 8-10 g bly/kula. Årligen skjuts ca 2000 skott, vilket sammanlagt innebär ca 16-20 kg bly som ansamlas i skjutvallen. I syfte att undvika att bly sprids i naturen ställs krav på att användning av blyhaltig ammunition skall vara så liten som möjligt och på att blykulor skall kunna samlas upp och tas omhand så att miljöförorening samt negativ inverkan på vattenmiljön förhindras. Kulorna skall enligt villkor 7 i första hand vara helmantlade. Helmantlade kulor deformeras mycket lite när de når den fina sanden i skjutvallar och kulfång. Blyet ligger således inkapslat och förhindras därmed att läcka ut i mark och urlakas vidare till vattenmiljön. Den mängd som kan förorena marken bedöms vara så liten att den inte riskerar att leda till sådan förorening av marken som avses i 5 § miljöskyddslagen eller till utsläpp i grundvatten av sådana mängder att det nu eller i framtiden skulle föreligga risk för att grundvattnets kvalitet försämras.

De hagel som används vid skjutbanor innehåller 97 % bly, 1 - 3 % antimon och 0,1 - 0,5 % arsenik. Vissa hageltyper kan också innehålla små mängder koppar,

zink och nickel. Varje skott innehåller max 24 g hagel, vilket är den högsta tillåtna vikten vid tävlingssammanhang. Vid skjutbanan skjuts årligen ca 6500 hagelskott, varav ca 500 skjuts med blyhagel, vilket innebär en spridning av ca 12 kg bly. Bakgrundshalten bly i Finlands natur är ca 17 mg per kg. Metalliskt bly är relativt stabilt i naturen så länge det inte råder sura förhållanden. På blyhaglens yta sker ofta en korrosion då bly snabbt omvandlas från metalliskt bly till blykarbonat i mineraljordar. Blykarbonat uppvisar liten mobilitet och haglen får ett skyddande ytskikt av blykarbonat som delvis skyddar mot mer djupgående korrosion. Blyhaglens korrosionshastighet i sandjordar uppgår till ca 1 µm per år. Blyets korrosion, urlakning och ackumulation i marken beror av flera parametrar och eventuell ackumulation i mark beror snarare av sekundärmineralernas korrosionshastighet än det metalliska blyets. Undersökningar har visat att ca 5 % har korroderat på 20 - 25 års tid i mineraljordar medan motsvarande siffra för sura humusjordar är ca 15 %. I humusjordar binds å andra sidan det lösta blyet till humussyror och blyet transporteras sällan djupare ner i jordprofilen.

I syfte att minska risker för urlakning och förorening av mark och grundvatten ställer myndigheten krav på bruk av olika typer av ammunition och begränsar användningen av blykulor och –hagel. Undantag kan göras då särskilt regelverk för utövande av sportskytte så kräver. Villkor 7 ges med stöd av 24 § a punkten i miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen.

Verksamhetsutövaren är skyldig att känna till verksamhetens miljöpåverkan och möjligheterna att begränsa den. Likaså är verksamhetsutövaren skyldig att sanera och återställa marken i sådant skick att negativ miljöpåverkan undanröjs eller begränsas i så stor utsträckning som möjligt. ÅMHM anger därför i villkor 8 krav om utredning över området och den påverkan som verksamheten kan ha medfört samt behov och möjligheter att eventuellt sanera. Villkoret ges med stöd av 24 § e punkten och 26 § miljöskyddslagen.

Villkor 9 anger att vid hantering av avfall som uppkommer i verksamheten ska enligt 3b § landskapslag (1981:3) om renhållning, renhållningslagen, beaktas prioritetsordningen förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning (t.ex. till energi) samt bortskaffande. Olika typer av avfall ska också insamlas, sorteras och hållas avskilda från varandra i alla skeden av hanteringen samt återvinnas om det är tekniskt möjligt i den mån det är nödvändigt för att förebygga hälso- och miljörisiker samt ordna avfallshanteringen på ett ändamålsenligt sätt enligt 8c § renhållningslagen. Vidare ska enligt samma lag allt

avfall separeras och återvinnas om det är tekniskt möjligt. Enligt 8 d § får olika typer av farligt avfall inte spädas ut eller blandas sinsemellan eller med annat avfall eller andra ämnen, utom i det fall det är nödvändigt för återvinning eller bortskaffande av avfallet och det kan göras utan att orsaka skada eller fara för människors hälsa eller miljön. Villkor 9 ges med stöd av 24 § b punkten miljöskyddslagen.

Verksamhetsutövaren ska enligt 7 § miljöskyddslagen ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och om möjligheterna att förebygga och begränsa dess negativa miljöpåverkan. Ett stöd för detta är egenkontroll av verksamheten. ÅMHM föreskriver i föreskrift 10, med stöd av 26 § miljöskyddslagen, att verksamhetsutövaren ska föra dagbok över verksamheten samt sammanställa uppgifterna till en lättfattlig årsrapport som ska kunna uppvisas på begäran eller skickas in till tillsynsmyndigheten.

På grund av svårigheter att i samband med provningen bedöma eventuell påverkan på miljön och därmed behov av åtgärder vid avslutande av verksamhet utfärdas inga specifika instruktioner för detta. Om tillståndet inte innehåller tillräckliga bestämmelser för avslutande kan ÅMHM enligt 34 § miljöskyddslagen besluta om dylika åtgärder i samband med eller efter avslutande. Med villkor 11 avses att verksamhetsutövaren vid avslutande av verksamheten ska ansöka om tillstånd för avslutande för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av huruvida det behövs undersökningar, saneringsåtgärder eller andra försiktighetsåtgärder i samband med avslutandet.

För verksamheten har fastställts villkor som förhindrar, förebygger och begränsar negativ miljöpåverkan i enlighet med miljöskyddslagens 4 § samt minskar verksamhetens negativa inverkan på enskilda och allmänna intressen enligt 4 kap. 1 och 4 §§ i vattenlagen. Vid fastställandet av dessa villkor har nyttan av de föreskrivna åtgärderna vägt mot kostnaderna för sådana åtgärder. Med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren kan verksamheten förverkligas i enlighet med miljöskyddslagen och övrig lagstiftning som nämns i 10 § samma lag.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med 14 § i Ålands landskapsregeringsbeslut (2016:8) om taxa för ÅMHM, dvs enligt 2015 års taxa. Avgift utgår enligt 2015 års taxa, 3 § i Ålands landskapsregeringsbeslut (2014:55) om taxa för ÅMHM, miljögranskningsförfarandet bilaga 1 punkt 14.2.

Skjutbana	800 €
<u>Annonskostnad, delgivning ansökan</u>	<u>187,55 €</u>
Totalt*	987,55 €

*Annonskostnad för delgivning av beslutet tillkommer.

Besvär

Besvärсанvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ordförande Ulrika Sandell
Prövningsnämnden
Beslutande

Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besvärсанvisning

Ärendehantering

Ansökan

Föglö Jaktvårdsförening har ansökt om förnyat miljötillstånd för skjutbana.

Ansökan inkom 29.12.2015.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 23 september – 21 oktober 2016 på ÅMHM:s anslagstavla. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 23.9.2016. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovan nämnda tid.

Yttranden

Inga yttranden har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHM har inte begärt utlåtanden.

Bemötande

Ärendet har inte tillförts material av annan än sökanden. Hörande har därför inte behövts.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHM:s anslagstavla och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHM:s hemsida, www.amhm.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.